

[Hvidberg.]

som er den bedste for dem, som deres forældre kan være tilfredse med, og som vore lærere kan være glade for at arbejde i. Jeg må ud fra et sådant syn — for nu at bruge dette udtryk igen — når jeg skal tage stilling til de foreliggende lovforslag med ændringer, sige, at jeg ikke kan og ikke vil have lod eller del i disse forslag til ordning af skolen i Danmark. Det er helt andre ting, der skal til.

Denne afvisning har følgende tre hovedgrunde: 1) De foreliggende lovforslag ødelægger eksamensmellemskolen, og dette er der ingen begrundelse for. 2) De foreliggende lovforslag mangler en konstruktiv reform af den såkaldte fri mellemskole, der er byskolernes store problem, og svigter derved de børn, der ikke skal gå i eksamensskolen. 3) De foreliggende lovforslag forringer gymnasiet og studentereksamen på skæbnesvanger måde, hvad man ikke vil kunne benægte.

Jeg tager nu fat på det første punkt, eksamensmellemskolen, der altså skal likvideres. Indvendingerne mod den har i det væsentlige været følgende:

For det første er det uheldigt at dele børnene allerede i 11-12 års alderen. Her står nu påstand mod påstand, og det vil de blive ved med at gøre. Men efter mange erfarne skolefolks opfattelse taler følgende grunde for en deling netop i 11-12 års alderen:

a) Denne tid i barnets liv er ganske anderledes harmonisk end 14 års alderen.

b) Allerede i 11-12 års alderen træder barnets forskellige anlæg tydeligt frem.

c) Det er ubestrideligt, at nogle børn kan modtage og optage undervisningsstof i større omfang og i hurtigere tempo end andre; hvorfor skal disse børn så ikke have lov til at gøre brug af deres evner i stedet for, at man sløver dem?

d) Den anden gruppe, som man undertiden kalder for de ikke-boglige, skal nu utvivlsomt for en del have et andet stof at arbejde med, og navnlig skal de have det i et andet tempo end de andre. F. eks. skal de i regning opøve den mekaniske færdighed og beskæftige sig med mere enkle problemer i så lang tid, at de får bund under fødderne. Men så kan og vil man også opleve — derom kan forskellige lærere, der

har interesseret sig for undervisningen i frskolen, sige os besked — at også disse børn kan komme til at høre til „de dygtige.“ Det er nu godt for dem at føres frem til den bevidsthed, og skolen bør være således indrettet, at de kan nå dette mål. Det kommer jeg senere til.

e) En skoleordning med deling i 14 års alderen frembyder uægtelig et vanskeligt socialt problem. Ved et skolemøde i Roskilde i april var der en skoleleder, som advarede mod den nye skolelov bl. a. på grund af den sociale slagside, som den uvægerlig ville give, idet mange forældre ræsonnerer som så, at når barnet nu er 14 år og først skal til at begynde på eksamensskolen, må det alligevel hellere komme ud af skolen og tjene noget selv. Det vil sige, at det gennemgående vil blive børn fra mere velstillede hjem, der kommer i eksamensskolen. Med den nuværende deling i 11-12 års alderen er der derimod børn fra alle samfundslag i denne skole. Jeg må give denne skoleleder og mange andre med ham ret. Når de unge står og skal vælge imellem i de kommende 3 år at tjene nogle penge, f. eks. til den ofte nævnte fristende knallert, eller begive sig ind på en måske uprovet vej til en eksamen, der i bedste fald ligger 3 år frem i tiden, er det let at se, hvordan det i mange tilfælde vil gå også for læseegnede børn, når de kommer fra hjem uden læsetraditioner.

For det andet, indvender man, er nogle i og for sig egnede elever for sent udviklet til at bestå optagelsesprøven i 12 års alderen. Hertil er at sige, at ved en række af de større skolevæsenere er der administrativt etableret såkaldte særlige 3. og 4. mellemskoleklasser for børn, som har gennemgået 3. fri mellem, altså 8. klasse, jfr. kongelig anordning af 11. september 1952; det blev foreslået af det tidligere nævnte eksamensskoleudvalg, som blev nedsat af den venstre-konservative regering, at man ved mindre skolevæsenere anvender almenskolelovens § 15.

Dette vil med andre ord sige, at man i dag har nogle ordninger, der fungerer som ventilordninger, og man bør utvivlsomt fastholde dem som sådanne. Det er altså urigtigt, at de børn, der kommer i den fri mellemskole, er fortabt; det er ingenlunde sandt; vi har disse benyttede ventilordninger.